

## บทที่ 3

### ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยของการศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะ และแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และระบบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

#### 3.1 ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ

ได้มีผู้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพที่หลากหลาย ซึ่งการศึกษานี้สามารถประมวลสรุปได้ดังนี้

3.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง กระบวนการที่ถูกลำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลซึ่งนำเสนอในรูปของคำพูดและรูปภาพ ไม่ใช่ตัวเลข

3.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง การใช้วิธีการศึกษาหลายๆ แบบ ซึ่งรวมทั้งแนวทางการศึกษาแบบตีความ (Interpretive Approach) และแนวทางการศึกษาเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) ซึ่งหมายความว่า นักวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาสิ่งต่างๆ ในสถานที่ที่เป็นธรรมชาติ โดยพยายามที่จะทำความเข้าใจ หรือตีความปรากฏการณ์ตามการให้ความหมายของคนๆ หนึ่งที่อยู่ในที่นั้นๆ การวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์หลายๆ แบบ ซึ่งพรรณนาช่วงเวลาที่เป็นกิจวัตรและช่วงเวลาที่มีปัญหาและความหมายในชีวิตของคน เช่น การศึกษารายกรณี ประสบการณ์ส่วนบุคคล อัตชีวประวัติ การสัมภาษณ์ การสังเกต เอกสารทางประวัติศาสตร์ และสื่ออื่นๆ

3.1.3 การวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง การแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์ทางสังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ทางสังคมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสนใจกับข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยมหรืออุดมการณ์ของบุคคล มักใช้เวลานานในการศึกษาติดตามระยะยาว ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

3.1.4 การวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง ข้อมูลจากมุมมองของคนที่ถูกศึกษามากกว่าการนำเสนอข้อมูลจากมุมมองของผู้วิจัย และเป็นความจริงที่ว่า การวิจัยเชิงคุณภาพต้องการแสวงหา

ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดของคนที่ถูกศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่าสิ่งนี้มีความสำคัญหากนักวิจัยต้องการพรรณนาและอธิบายพฤติกรรมของคนที่ถูกศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งให้ความสำคัญกับความเข้าใจและการตีความจากข้อมูลของผู้วิจัย ตามการรับรู้ของบุคคลในปรากฏการณ์ที่ศึกษา ไม่มีจุดประสงค์ในการทดสอบสมมติฐานและทฤษฎี ดังนั้น การรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพจึงมักใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสารเป็นหลัก และใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุป

### 3.2 ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีลักษณะสำคัญซึ่งแตกต่างจากการวิจัยประเภทอื่น ดังต่อไปนี้

3.2.1 เน้นการศึกษาภาพรวมและบริบทของปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างรอบด้านและเจาะลึก

3.2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลขนาดเล็กไม่เน้นการสำรวจคนเป็นจำนวนมาก

3.2.3 การศึกษาระยะยาวและเจาะลึก เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม เพื่อให้เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จึงต้องใช้เวลาในการศึกษาเป็นเวลานาน เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างลึกซึ้งและทุกแง่มุม

3.2.4 เน้นความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกศึกษา ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์เป็นหลัก ผู้วิจัยจึงต้องเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ถูกวิจัย

3.2.5 ใช้แนวความคิดและทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ เช่น ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางครอบครัว เป็นเครื่องมือนำทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่เน้นการทดสอบทฤษฎี

3.2.6 การวิจัยคุณภาพสร้างทฤษฎีและสมมติฐานจากข้อมูลที่รวบรวมได้หรือที่เรียกว่า “Grounded Theory”

3.2.7 การวิจัยเชิงคุณภาพแยกข้อมูลและการวิเคราะห์ที่มาจากระบบความคิด ความเชื่อ และการให้ความหมายของปรากฏการณ์จากมุมมองของคนที่ถูกศึกษาหรือชาวบ้านที่เรียกว่า “Emic” ออกจากข้อมูลและการวิเคราะห์ของผู้วิจัยที่เรียกว่า “Etic” เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงของชุมชนและสังคมมากที่สุด

### 3.2.1 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพของการศึกษานี้มี 3 วิธีหลัก คือ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร

**3.2.1.1 การสัมภาษณ์** หมายถึง การสนทนากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเผชิญหน้าตัวต่อตัว การสนทนาทางโทรศัพท์ หรือการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Focus Group Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพอาจแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพส่วนใหญ่เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีความตั้งใจอย่างมากในการรับฟังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเคารพและมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับฟัง และจะต้องมีความพยายามอย่างเป็นระบบที่จะรับฟังและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลบอก

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้การสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเผชิญหน้า โดยผู้สัมภาษณ์สอบถามผู้ให้ข้อมูลตามแนวคำถาม (Interview Guideline) ที่วางไว้ แนวคำถามนี้เป็นคำถามปลายเปิดที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่ต้องการถาม รูปแบบการสัมภาษณ์ควรมีลักษณะเป็นการสนทนากันตามธรรมชาติ จากประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ผู้สัมภาษณ์อาจแตกเป็นคำถามย่อยได้อีกเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ตอบได้ให้ความเห็นจนครบถ้วนและชัดเจนพอ

#### 3.2.1.2 การเตรียมการสัมภาษณ์เชิงลึก

การเตรียมการสัมภาษณ์เชิงลึกแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1) **ด้านผู้สัมภาษณ์** เตรียมแนวคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ซึ่งมีหลักในการเตรียมพอสรุปได้คือ วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์คืออะไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ควรมีคำถามหลักๆ อะไรบ้าง เขียนคำถามหลักเหล่านั้นในลักษณะคำถามเปิด แยกคำถามหลักออกเป็นคำถามย่อยให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะได้ไม่ลืมประเด็นในขณะสัมภาษณ์

2) **ด้านผู้ให้สัมภาษณ์** ทำนองเดียวกับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ควรเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือรู้เรื่องดีเกี่ยวกับประเด็นที่จะสัมภาษณ์ เนื่องจากการสัมภาษณ์เชิงลึกต้องใช้เวลาค่อนข้างมากเพื่อให้ได้ข้อมูลลึกซึ้งซึ่งตามที่ต้องการ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องสัมภาษณ์คนเป็นจำนวนมากเหมือนกับการสัมภาษณ์ประกอบการสอบถาม ส่วนจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์นั้นขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการหาข้อมูล

### 3.2.1.3 การดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์เชิงลึกต้องอาศัยความไว้วางใจจากผู้ให้สัมภาษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้สัมภาษณ์จำเป็นต้องซักถามบางประเด็นอย่างลึกซึ้ง และยิ่งหากเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องละเอียดอ่อนก็ยิ่งต้องการความไว้วางใจมากขึ้น ดังนั้น ผู้สัมภาษณ์จึงควรระมัดระวังตั้งแต่การแนะนำตัว แนะนำโครงการวิจัย อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลที่จะได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น ย้ำว่าหากไม่ได้ข้อมูลแล้ว งานวิจัยดังกล่าวก็ไม่อาจลุล่วงได้ ย้ำถึงการรักษาความลับของข้อมูลว่าจะไม่มีการเปิดเผย หรือ โขงโยข้อมูลกับตัวผู้ให้ข้อมูลอย่างเด็ดขาด และที่สำคัญที่สุดอธิบายให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตระหนักว่า หากเขารู้สึกไม่สบายใจ หรือเปลี่ยนใจจะขอยกเลิกการให้ข้อมูลได้ทุกเมื่อ นอกจากนี้บุคลิกภาพ กิริยามารยาท การแต่งกาย ตลอดจนถ้อยคำและน้ำเสียง ก็ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อควรระวังอีกประการหนึ่ง คือ ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ หลักทั่วไปก็คือ ไม่ควรนานเกินไปจนเกิดความเบื่อหน่ายทั้งผู้ถามและผู้ตอบ ดังนั้น ผู้สัมภาษณ์จึงควรซักถามประเด็นต่างๆ ตามแนวคำถามให้ครบถ้วนภายในเวลาอันสมควร และการบันทึกเสียงเป็นสิ่งที่จะช่วยได้มากสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

### 3.2.1.4 การควบคุมคุณภาพของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

คุณภาพของข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการคล้ายๆ กับการสนทนากลุ่ม เช่น การเลือกผู้ให้ข้อมูลต้องปราศจากอคติ และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่วางไว้ล่วงหน้า ประสิทธิภาพและความสามารถของผู้สัมภาษณ์ ความสามารถในการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการหลีกเลี่ยงอคติในการวิเคราะห์ข้อมูล

**3.2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)** หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการให้กลุ่มคนมาร่วมสนทนากัน โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้อำนวยการให้การสนทนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อาจกล่าวได้ว่า การสนทนากลุ่ม คือ การอภิปรายภายในกรอบที่ผู้ดำเนินการเป็นผู้กำหนดเพื่อให้ตอบสนองวัตถุประสงค์นั่นเอง (Flick : 1998) แต่เดิมการสนทนากลุ่มเป็นที่นิยมกันในแวดวงกรวิจัยตลาด ต่อมานักสังคมศาสตร์ได้นำมาใช้เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แม้ว่าจะไม่คาดหวังว่ากลุ่มผู้ร่วมสนทนาจะเป็นตัวแทนทางสถิติของประชากรที่ต้องการศึกษา แต่โดยทั่วไปควรจัดการสนทนากลุ่มมากกว่า 1 กลุ่มสำหรับงานวิจัยหนึ่งๆ เพื่อลดอัตราเสี่ยงอันเนื่องมาจากกลุ่มผู้ร่วมสนทนานั้นอาจมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากประชากรที่ต้องการศึกษาโดยไม่คาดคิด

### 3.2.2.1 การเตรียมการสนทนากลุ่ม

การเตรียมการสนทนากลุ่มอาจแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านผู้ดำเนินการสนทนา ประกอบด้วยผู้ดำเนินการสนทนา 1 คน ผู้จัดบันทึกการสนทนา 1 คน และผู้คอยอำนวยความสะดวกทั่วไป 1 คน
- 2) ด้านผู้ร่วมสนทนา เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา คือ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับหรือรู้เรื่องดีในประเด็นที่จะสนทนา จำนวนประมาณ 7-12 คน
- 3) ด้านสถานที่ ควรจัดเตรียมสถานที่สำหรับการสนทนากลุ่มให้เรียบร้อยล่วงหน้า หลักทั่วไปที่ใช้ได้ผลดี คือ ควรเป็นห้องที่เงียบ ปราศจากเสียงรบกวน มีที่ให้ทุกคนนั่งสบายๆ สำหรับการสนทนาประมาณ 1-2 ชั่วโมง และควรมีโต๊ะเก้าอี้เพื่อให้ผู้บันทึกการสนทนาทำงานได้อย่างสะดวกตลอดระยะเวลาของการสนทนา

### 3.2.2.2 การดำเนินการสนทนากลุ่ม

เมื่อผู้ร่วมสนทนาพร้อมแล้ว ผู้ดำเนินการสนทนาควรแนะนำกลุ่มของคณะผู้วิจัย พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการสนทนาครั้งนั้นให้ทุกคนเข้าใจก่อนที่จะเริ่มการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาควรมีหัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการให้กลุ่มได้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการอภิปรายจะครอบคลุมประเด็นที่ต้องการอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ควรขออนุญาตกลุ่มเพื่อขอบันทึกเสียงการสนทนา เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล เคล็ดลับสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินการสนทนากลุ่ม คือ การทำแผนผังที่นั่งของผู้ร่วมสนทนา เพื่อบอกตำแหน่งว่าใครนั่งตรงไหน แล้วจดชื่อของแต่ละคนตามจุดที่นั่งเพื่อจะได้เรียกชื่อถูกต้อง ในขณะที่สนทนา การเรียกชื่อถูกต้อง จะช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้ร่วมสนทนากับผู้ดำเนินการสนทนาได้เป็นอย่างดี หลักจิตวิทยาต่างๆ นี้ช่วยให้เกิดความเป็นกันเอง ตลอดจนความไว้วางใจ

ผู้บันทึกการสนทนาก็มีบทบาทสำคัญอย่างมาก เนื่องจากต้องรับผิดชอบจดบันทึกสาระสำคัญของการสนทนา โดยเฉพาะการระบุให้ได้ว่าใคร พูดอะไร และในการบันทึกการสนทนานั้นนอกจากจะบันทึกเนื้อหาแล้ว ควรบันทึก “บรรยากาศ” ในการสนทนาด้วย เช่น “เมื่อมีผู้ยกประเด็นนี้ขึ้นมาอภิปรายกลุ่มผู้สนทนาเกือบทุกคนแสดงสีหน้าไม่สบายใจ และไม่มีใครพูดอะไร” บันทึกที่ได้จะเป็นสาระสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล อย่าคิดว่าเมื่อมีการบันทึกเสียงแล้วไม่จำเป็นต้องบันทึกด้วยข้อเขียนอีกเด็ดขาด เนื่องจากการถอดเทปโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการจัดสนทนากลุ่มหลายกลุ่ม แล้วทิ้งช่วงเวลานาน จะทำให้ลืมบรรยากาศในการสนทนา

ผู้อำนวยความสะดวกทั่วไปมีหน้าที่สนับสนุนให้การสนทนากลุ่มลุล่วงได้ด้วยดี เช่น การจัดเตรียมสถานที่ ดูแลความเรียบร้อยของสถานที่ โต๊ะเก้าอี้ เตรียมและควบคุมเครื่องบันทึกเสียง ต้อนรับผู้เข้าร่วมสนทนา บริการเครื่องดื่มหรืออาหารว่างระหว่างการสนทนา ตลอดจนจัดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนากลุ่ม

### 3.2.2.3 ข้อดีและข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด

**ในแง่ข้อดี มีดังนี้**

1) เป็นการใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Dynamics) กระตุ้นให้เกิดการอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายทั้งภายในกลุ่มหรือต่างกลุ่ม ที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้จากการสัมภาษณ์เดี่ยว

2) ต้นทุนต่ำ

3) ใช้เวลาไม่มาก

4) มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการ

5) เหมาะที่จะใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

(1) แสวงหาสมมติฐานสำหรับงานวิจัยต่อไป

(2) ประเมินเพื่อเลือกพื้นที่หรือประชากรที่จะใช้ในการวิจัย

(3) หาข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม

(4) ให้ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ร่วมอภิปรายผลของการวิจัยที่ทำมาแล้ว

**ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม มีดังนี้**

(1) ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มต้องมีทักษะพิเศษ

(2) การจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ร่วมสนทนาอาจไม่ถนัดนัก

**3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Document Review)** การศึกษานี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550
- กฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา  
สำหรับคนพิการ
- เอกสาร บทความ และงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ โอกาสและความ  
เสมอภาคของคนพิการทางการศึกษา

### 3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เหตุผลของการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ โอกาส และความเสมอภาคของคนพิการทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ตรงในการทำงานกับกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของคนพิการ นักการศึกษา นักวิชาการทางด้านกฎหมาย ผู้นำองค์กรคนพิการ ตลอดจนผู้ประกอบการ จึงจะสามารถให้ข้อมูลในลักษณะเจาะลึกได้ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงประเด็น เชื่อถือได้ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ในกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และกระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 15 ตัวอย่าง

3.3.2 กลุ่มศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 แห่ง และศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางศูนย์การศึกษาประจำจังหวัด 63 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

3.3.3 กลุ่มผู้นำองค์กรคนพิการประเภทต่างๆ โดยการเลือกคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

3.3.4 กลุ่มผู้บริหารในสถานศึกษา ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

3.3.5 กลุ่มผู้บริหารในสถานศึกษา ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

3.3.6 กลุ่มคุณครูผู้ดูแลนักเรียนพิการในโรงเรียน ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

3.3.7 กลุ่มคุณครูผู้ดูแลนักเรียนพิการในโรงเรียน ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

3.3.8 กลุ่มนักกฎหมาย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

3.3.9 กลุ่มนักการศึกษา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

3.3.10 กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง

### 3.4 วิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลในการศึกษานี้ของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 กลุ่มผู้กำหนดนโยบายทั้งในกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกผู้บริหารระดับสูง

3.4.2 กลุ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่มในระดับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.4.3 กลุ่มผู้นำสมาคมองค์กรคนพิการประเภทต่างๆ วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม

3.4.4 กลุ่มผู้บริหารในสถานศึกษา ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม

3.4.5 กลุ่มผู้บริหารในสถานศึกษา ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม

3.4.6 กลุ่มคุณครูผู้ดูแลนักเรียนพิการในโรงเรียน ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม



3.4.7 กลุ่มคุณครูผู้ดูแลนักเรียนพิการในโรงเรียน ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย  
วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม

3.4.8 กลุ่มนักกฎหมาย วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม

3.4.9 กลุ่มนักการศึกษา วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม

3.4.10 กลุ่มผู้ประกอบการ วิธีการเก็บข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม

### 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์เนื้อหา
2. ในส่วนของการประชุมสนทนากลุ่มนั้น จะจัดเตรียมประเด็นการประชุสนทนากลุ่มทั้ง 9 กลุ่ม
3. ข้อมูลจากการระดมสมอง และการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content analysis)